

КОМПЛІМЕНТ В МОВЛЕННЄВІЙ ПОВЕДІНЦІ ПРЕДСТАВНИКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ, НІМЕЦЬКОЇ, РОСІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУР

Дегтярьова Л.І., *ст. викладач,*

Баталова В.С., *студ. ПР-43*

Мовленнєвий етикет є однією з важливих характеристик поведінки людини.. Мовленнєвий етикет можна визначити, як правила, що регулюють нашу мовленнєву поведінку, систему якої складає сукупність усіх можливих етикетних формул.

Комплімент є одним з основних елементів комунікативних ситуацій, які і визначають структуру мовленнєвого етикету.

Мовленнєва поведінка - це форма соціального буття людини (або її функціонування в соціумі). Вона є проявленням в мовленні соціально-психологічних особливостей мовця і адресата. Поняття мовленнєвої поведінки поєднує в собі й конкретизує ознаки таких категорій, як мовленнєва діяльність, мовленнєве спілкування, комунікація. Залежно від того, яка з категорій виступає об'єктом аналізу, лінгвіст оперує відповідними одиницями: "мовленнєвий вчинок", "мовленнєва дія", "комунікативний акт.

Мовленнєва дія, в силу її спрямованості на якісно різні (мовленнєві і немовленнєві) комунікативні цілі, являє собою складну єдність іллокутивного акту, перлокутивного акту і соціальної дії.

Іллокутивний акт є вираженням повністю відкритих намірів мовця, що має розпізнати адресат. Комплімент як іллокутивний акт належить до класу експресивів та має такі властивості. Іллокутивні цілі компліменту полягають у тому, щоб виразити інтенційний стан мовця, репрезентативний зміст якого складає позитивна оцінка, експліцитно чи імпліцитно виражена в пропозиційному змісті висловлювання; намір / прагнення / бажання мовця доставити задоволення адресату; позитивне ставлення мовця до адресата.

Комплімент як перлокутивний акт націлений на те, щоб викликати у адресата позитивну емоційну реакцію. Як перлокутивний акт комплімент є дією, мета якої полягає у тому, щоб зробити адресату приємне. В основі перлокутивного акту компліменту - задоволення життєво важливої потреби адресата бути визнаним і

високо оціненим тими, хто його оточує. Перлокутивні акти компліменту можуть бути успішними чи неуспішними, навмисними чи ненавмисними. Суть перлокутивного акту полягає у запланованій зміні психічного стану адресата.

Здійснюючи іллокутивний і перлокутивний акти компліменту, мовець використовує їх як засіб управління поведінкою адресата, тобто як засіб реалізації певної соціальної дії.

Компліменти - соціальні дії підрозділяються на два основних класи: етикетні та інструментальні - залежно від того, до складу якої соціальної дії - етикетної чи інструментальної - входить ІАК. Класифікаційним критерієм виступає характер соціальної цілі. Етикетні компліменти підпорядковані спільній соціальній меті - підтриманню неантагоністичних відносин між комунікантами, найважливішою умовою чого є дотримання правил поведінки, приписуваних етикетом. Головною ознакою, що лежить в основі категоризації етикетних компліментів, виступає їх стійка закріпленість за певними видами стандартних ситуацій.

Мета інструментальних компліментів полягає у зміні поведінки партнера по спілкуванню. Конкретний зміст мети є критерієм виділення основних типів інструментальних компліментів.

Клас етикетних і клас інструментальних компліментів - соціальні дії мають ряд відмінностей. Етикетні КСД характеризуються значно нижчою частотністю в порівнянні з інструментальними КСД. Очевидно, що в мовленнєвій поведінці представників німецької та англійської культур переважають компліменти, що належать до сфери не нормативної, а інструментальної ввічливості.

Ознаками, що відрізняють комплімент від схожих з ним інших видів експреси вів: похвали, схвалення і захоплення, є: додаткові іллокутивні цілі; компонент іллокутивної сили "безпосередній зв'язок об'єкта позитивної оцінки, що складає пропозиційний зміст висловлювання, з адресатом", а також ширший спектр інтенційних станів мовця (не тільки схвалення і захоплення, але також повага, симпатія, любов, прихильність, уподобання, насолода, задоволення тощо).